

113. Tiistaina 29 päivänä syyskuuta 1992

kello 14

Päiväjärjestys

		S.
	6) Ehdotus laiksi Autorekisterikeskuksesta	3469
Ilmoituksia	Hallituksen esitys n:o 73 Liikennevaliokunnan mietintö n:o 3	
Kolmas käsittely:	S. 7) Ehdotus laiksi mielenterveyslain 8 §:n muuttamisesta	3472
1) Ehdotus laiksi talletusten ja obli- gaatioiden veronhuojennuslain muuttami- sesta	Hallituksen esitys n:o 92 Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö n:o 23	3467
Hallituksen esitys n:o 119 Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 38	Ainoa käsittely:	
2) Ehdotus laiksi tullitariffilain liitteenä olevan teollisuustulliluettelon muuttami- sesta	8) Ehdotus Pohjoismaiden Investointi- pankin Baltian maiden yrityksille myön- nettävien luottojen valtioneuvoston 3473	
Hallituksen esitys n:o 90 Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 34	„ Hallituksen esitys n:o 89 Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 14	
3) Ehdotus laiksi leimaverolain muutta- misesta	Toinen käsittely:	
Hallituksen esitys n:o 102 Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 35	9) Ehdotus laiksi EFTA-valtioiden ja Tšekin ja Slovakian liittotasavallan välillä tehdyn sopimuksen sekä siihen liittyvän Suomen tasavallan ja Tšekin ja Slovakian liittotasavallan välillä tehdyn maatalous- tuotteiden kauppaa koskevan pöytäkirjan eräiden määräysten hyväksymisestä	„
4) Ehdotus laiksi leimaverolain muutta- misesta	„ Hallituksen esitys n:o 88 Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 10	„
Hallituksen esitys n:o 104 Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 36	10) Ehdotus laiksi ulkomaalaisten va- paaehtoisten rintamasotilaiden kuntou- tuksesta ja rintamarahasta	„
5) Ehdotus laiksi vaatteiden tullittomas- ta maahantuonnista eräissä tapauksissa annetun lain muuttamisesta	Hallituksen esitys n:o 127 Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö n:o 24	3468
Hallituksen esitys n:o 117 Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 37		

S.

S

11) Ehdotus laiksi etuostolain muuttamisesta 3473

Hallituksen esitys n:o 121
Ympäristövaliokunnan mietintö n:o 7

E n s i m m ä i n e n k ä s i t t e l y :

12) Ehdotus laiksi Viron kanssa kauppaa ja taloudellista yhteistyötä koskevista väliaikaisista järjestelyistä tehdyn pöytäkirjan eräiden määräysten hyväksymisestä 3474

Hallituksen esitys n:o 45
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 11

13) Ehdotus laiksi Viron kanssa sijoitusten edistämisestä ja suojelusta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ....

Hallituksen esitys n:o 46
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 12

14) Ehdotus laiksi Latvian kanssa sijoitusten edistämisestä ja suojelusta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ....

Hallituksen esitys n:o 47
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 13

P ö y d ä l l e p a n o a v a r t e n e s i t e l l ä ä n :

15) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 10 hallituksen esityksestä laiksi kansainvälisten sopimusten julkaisemisesta annetun lain 1 ja 3 §:n muuttamisesta (HE 129) 3475

16) Lakivaliokunnan mietintö n:o 6 hallituksen esityksen johdosta laiksi kaupunginviskaalista ja nimismiehestä käräjäoikeuden syyttäjänä ja laiksi kaupunginviskaaleista annetun lain 1 ja 5 §:n muuttamisesta (HE 101) ....

17) Talousvaliokunnan mietintö n:o 29 sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu asetus pakistanilaista alkuperää olevien vuodeliinavaatteiden tuontilisensioinnista (A 9)..... ..

18) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 42 hallituksen esityksen johdosta toisten lisävaltuuksien antamisesta valtioneuvostolle lainanottoon vuoden 1992 aikana (HE 188) 3475

19) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 43 hallituksen esityksen johdosta lisävaltuuksien antamisesta asunto-olojen kehittämisrahastolle lainanottoon vuonna 1992 (HE 190) ....

Puhetta johtaa puhemies Suominen.

Nimenhuudossa merkitään poissa oleviksi edustajat Alho, Haavisto, Juhantalo, Järvilahti, Kasurinen, Kohijoki, Laurila, Leppänen P., Lindroos, Lipponen, Luttinen, Metsämäki, Miettinen, Morri, Mäki-Hakola, Näsi, Puisto, Rask, Rehn O., Rinne, Roos T., Saastamoinen, Sasi, Savolainen, Särkijärvi, Taina, Tuomioja, Urpilainen, Varpasuo, Vehkaoja ja Väyrynen.

Nimenhuudon jälkeen ilmoittautuvat edustajat Laurila ja Rehn O.

I l m o i t u s a s i a t :

Lomanpyynnöt

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä päivästä sairauden vuoksi ed. Haavisto, virkatehtävien vuoksi edustajat Järvilahti, Metsämäki ja Tuomioja sekä yksityisasioiden vuoksi edustajat Alho, Kasurinen, Kohijoki, P. Leppänen, Lindroos, Luttinen, Miettinen, Mäki-Hakola, Näsi, Puisto, Rask, Rinne, T. Roos, Saastamoinen, Sasi, Savolainen, Taina, Urpilainen, Varpasuo ja Vehkaoja, ensi lokakuun 2 päivään sairauden vuoksi ed. Lipponen ja virkatehtävien vuoksi ed. Väyrynen sekä 8 päivään virkatehtävien vuoksi ed. Särkijärvi.

Uusia hallituksen esityksiä

P u h e m i e s : Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmien ohella kuluvaan syyskuun 11 päiväältä on eduskunnalle saapunut hallituksen esitys n:o 134 sekä kuluvaan syyskuun 25

päivältä hallituksen esitykset n:ot 176, 179, 180, 182, 184—187, 189, 192—202 ja 204—209, jotka nyt on edustajille jaettu.

Kirjalliset kysymykset

P u h e m i e s : Ilmoitetaan, että eduskunnalle ovat, puhemiehelle osoitettuina, saapuneet vastaukset kirjallisiin kysymyksiin n:ot 403 ja 435. Nämä kysymykset vastauksineen on nyt jaettu edustajille.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotus laiksi talletusten ja obligaatioiden veronhuojennuslain muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 119
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 38

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä. Viime perjantaina pidetyssä täysistunnossa julistettiin keskustelu asiasta päättyneeksi.

Keskustelussa on ed. Backman ed. Lahti-Nuuttilan kannattamana ehdottanut perustelluissa lausuttavaksi: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy pikaisesti toimenpiteisiin korkotason alentamiseksi ja tuo eduskunnan käsiteltäväksi esityksen, jolla nostetaan porrastetusti korkeakorkoisten lähdeverollisten talletusten lähdeveroprosenttia.”

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Lopuksi päätetään perustelulausumaehdotuksesta.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. Backmanin ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 84 jaa- ja 65 ei-ääntä, 1 tyhjää; poissa 49. (Koneään. 1)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Ehdotus laiksi tullitariffilain liitteenä olevan teollisuustulliluettelon muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 90
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 34

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Ehdotus laiksi leimaverolain muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 102
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 35

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

4) Ehdotus laiksi leimaverolain muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 104
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 36

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

5) Ehdotus laiksi vaatteiden tullittomasta maa- hantuonnista eräissä tapauksissa annetun lain muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 117
Valtiovainvaliokunnan mietintö n:o 37

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Ed. Luukkainen: Arvoisa puhemies! Tämän lakiesityksen mukainen järjestelmä ja sen taustalla oleva laki diskriminoi muita vaatetus-
alalla toimivia yrityksiä kuten kauppaa, maa-
hantuojia ja vaatteiden suunnitteluporrasta ja,
mikä pahinta, se estää uusien yritysten alalle-
tulon ja lisäksi se syrjii tuontia kehitysmaista.

Arvoisa puhemies! Ehdotan, että tämä lakiehdotus hylättäisiin.

Ed. Hassi: Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Luukkaisen ehdotusta.

Ed. Aittoniemi: Arvoisa puhemies! Eduskuntaryhmä on käsitellyt tätä asiaa aika pitkään, ja on tietysti suuri ristiriita esimerkiksi kotimaisen työn syrjimisessä tässä asiassa. Toisaalta tietysti halpatyövoiman käyttö ei kaikkia mielipiteitä oikein ruoki. Toisaalta kysymys on myös kotimaisen vaikeuksissa olevan vaateteollisuuden tukemisesta.

Kuitenkin on otettava huomioon, että tämä laki sellaisenaan ei muutu, vaan tämä laki on hyväksytty aikanaan eduskunnassa ja siihen tulee nyt vain käsitykseni mukaan pieniä muutoksia, joitakin huiveja ja nippeleitä, näppeleitä, jotakin solmioliinaa, jolla ei ole merkitystä tämän asian kannalta lainkaan. Siinä mielessä minä en ymmärrä tätä hylkäysesitystä. Ehkä se on jonkinlainen mielenosoitus järjestelmää kohtaan, mutta silloin pitää pyrkiä tämä laki saamaan kumotuksi kokonaisuudessaan. Tämän korjauksen vastustaminen ei asiaa miksi-
kään muuta. Sen vuoksi eduskuntaryhmä on päättänyt, että me emme tue tätä hylkäysesitystä.

Ed. Luukkainen: Arvoisa puhemies! Vastaan ed. Aittoniemelle. Kun tämä varsinainen laki oli esillä, myös silloin tein sen hylkäysesityksen. Tässä tilanteessa sitä ei ollut mahdollista tehdä. Täytyy puuttua sen tiimoilta myöhemmin asiaan.

Todellakin tässä on kyse nyt näistä muutoksista, mutta näiden muutosten hylkääminen on ele siitä, että koko laki on pielessä ja koko systeemiä pitäisi muuttaa.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Keskustelussa on ed. Luukkainen ed. Hassin kannattamana ehdottanut, että lakiehdotus hylättäisiin.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy lakiehdotuksen, äänestää "jaa"; jos "ei" voittaa, on lakiehdotus hylätty.

P u h e m i e s : Ilmoitan, että pöytäkirjaan merkitään, miten kukin edustaja on äänestänyt.

"Jaa" äänestävät seuraavat edustajat:

Aho E., Aho R., Aittoniemi, Ala-Harja, Ala-Nissilä, Alaranta, Andersson, Anttila S-L., Antvuori, Apukka, Astala, Aula, Backman, Bellvon, Biaudet, Dromberg, Enestam, Gustafsson, Hacklin, Halonen, Helle, Hiltunen, Hurskainen, Häkämies, Hämäläinen, Iivari, Isohookana-Asunmaa, Jansson, Jokiniemi, Jouppila, Jurva, Jääskeläinen, Jätteenmäki, Kaarilahti, Kalliomäki, Kallis, Karhunen, Kauppinen, Kautto, Kempainen, Komi, Korhonen, Korkea-
oja, Korva, Koski, Koskinen, Kuittinen, Kuuskoski, Kääriäinen, Laakkonen, Laakso, Laaksonen, Lahti-Nuuttila, Lahtinen, Laine, Laitinen, Laitvoranta, Lamminen, Laukkanen M., Laukkanen V., Lax, Lehtinen, Lehtosaari, Leppänen J., Liikkanen, Linnainmaa, Louekoski, Louvo, Luhtanen, Malm, Markkula, Mattila, Moilanen, Muttilainen, Myller, Mäkelä, Mäkipää, Mölsä, Niinistö, Nordman, Nyby, Ojala A., Ollila, Paakkinen, Paasio, Pekkarinen, Peltari, Perho-Santala, Pesälä, Pietikäinen M., Polvi, Polvinen, Puhakka, Pura, Rajamäki, Ranta, Rauramo, Rehn E., Renko, Renlund, Riihijärvi, Rimm, Roos J., Rossi, Rusanen, Rynänen, Rönholm, Röntynen, Saapunki, Saari, Saario, Savela, Sei-

västö, Seppänen, Skinnari, Stenius-Kaukonen, Suhola, Suhonen, Takala, Tennilä, Tiuri, Toivonen, Turunen, Tykkyläinen, Törnqvist, Ukkola, Uosukainen, Vanhanen, Vihriälä, Viinanen, Viljamaa, Viljanen, Virrankoski, Vistbacka, Vuorensola, Vuoristo, Vähäkangas, Vähänäkki, Väistö, Wahlström, Westerlund ja Zyskowicz.

”Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Anttila U., Donner, Hassi, Hautala, Luukkainen, Nikula, Paloheimo, Pulliainen, Pykäläinen ja Rätty.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Alho, Björkenheim, Haavisto, Heikkinen, Huuhtanen, Jaakonsaari, Juhantalo, Järvilahti, Kalli, Kanerva, Kankaanniemi, Kasurinen, Kekkonen, Kohijoki, Koistinen, Lahikainen, Laurila, Leppänen P., Lindqvist, Lindroos, Lipponen, Luttinen, Metsämäki, Miettinen, Morri, Mäki-Hakola, Norrback, Näsi, Ojala O., Pietikäinen S., Pokka, Puisto, Rask, Rehn O., Rinne, Roos T., Saastamoinen, Salolainen, Sasi, Savolainen, Särkijärvi, Taina, Tuomioja, Urpilainen, Varpasuo, Vehkaoja ja Väyrynen.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 142 jaa- ja 10 ei-ääntä; poissa 47. (Koneään. 2)

Eduskunta on hyväksynyt lakiehdotuksen.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

6) Ehdotus laiksi Autorekisterikeskuksesta

Kolmas käsittely

Hallituksen esitys n:o 73

Liikennevaliokunnan mietintö n:o 3

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Ed. T e n n i l ä : Herra puhemies! Tämän asian käsittelyhän keskeytettiin viime keväänä ja arvatenkin silloin syynä oli se, että oli tulossa valtioväiväjärjestyksen muutos, joka vaikuttaa

siihen, minkä verran oppositio voi tämän lain lopulliseen muotoutumiseen vaikuttaa.

Tässä laissa Autorekisterikeskuksesta muutetaan Autorekisterikeskus liiketaloudellisiin perustein toimivaksi liikelaitokseksi. Tällä jo on merkitystä henkilöstön asemaan. Autorekisterikeskuksessa väkeä vähennetään, kuten on tapahtunut Posti- ja telelaitoksessa sen jälkeen, kun siitä liikelaitos tehtiin. Siellähän palvelu sai lähteä ulos, kun bisnes tuli sisään.

Lisäksi katsastustoiminta avataan lakiesityksen perustelujen mukaan asteittain vuosina 93—95 kilpailulle eli katsastustoimintaa voivat ryhtyä harjoittamaan myös yksityiset yritykset toimiluvan saatuaan. Siis valtion liikelaitoksen, Autorekisterikeskuksen, rinnalle tulee myös muita katsastustoimintaa harjoittavia, yksityisiä yrityksiä. Kyse on siis viime kädessä tämänkin toimialueen sisälle tuotavasta yksityistämisestä.

Minä näen, että katsastustoiminnan yksityistäminen ei välttämättä ainakaan liikenneturvaa paranna. Epäilenpä, että tapahtuu juuri päinvastoin. Minusta voi sanoa suoraan niin, että yksityistäminen katsastustoiminnan alalla on liikenneturvalle ja sen kehittämislle vastakkainen toimenpide.

Totta kai säädöksissä todetaan, että jokin merkkikorjaamo ei voi nyt omia autojaan ruveta katsastamaan. Näinhän ei sitten käytännössä tapahdukaan. Kun tiedetään nuo isot sijoitukset ja investoinnit, arvata saattaa, että voi muotoutua tilanne, jossa joku korjaustoimintaa harjoitettava perustaa, mikä se lienee muodoltaankin, sisarliikkeen, joka katsastaa autoja. Tällainen kytty syntyy ehkäpä kuitenkin käytännössä. Kun näkee, mikä kehityksen suunta ylipäätään on, niin tällaisista saa suurestikin pelätä, ja luulempa, että hyvin perustellusti.

Minä en siis kannata ylipäätäänkään yksityistämistä. Sehän on tämän hallituksen linjana. Tämän lakiesityksen keskeytetyn käsittelyn jälkeen syyskesästä hallitus antoi Posti- ja telelaitoksen kilpailijaksi perustetulle Kaukoverkot Oy:lle toimiluvan kaukoliikenteeseen. Se on samaa linjaa. Tällä toimenpiteellä heikennetään valtion telelaitoksen asemaa hyvin suuresti ja aiheutetaan samalla myös välittömästi työttömyyttä, niin kuin tämän tyyppisillä toimenpiteillä kaikissa tapauksissa. Valtion laitoksen aseman heikentämisestä seuraa se, että palvelut kehittyvät jatkossa hyvin epätasaisesti maan eri osissa ja hinnoissakin tulee eroa.

Minä en ymmärrä, miksi tällainen yksityistämishinku on päällä, kun siitä ei mitään myön-

teistä kuitenkin seuraa, ei Autorekisterikeskuksen tapauksessa eikä Posti-Telenkään osalta. Mutta kun se on ideologinen linja, sitä tietysti viedään käytäntöön kaikissa mahdollisissa yhteyksissä.

Tätä asiaa käsiteltiin valiokunnassa hyvin pitkään ja oli jo hämmöttämässä sopuratkaisukin joiltakin osin, mutta eipä sitten kuitenkaan päästy eteenpäin. Tähän lain valmisteluun nimittäin liittyy vielä sekin puolensa, että viran lakkauttamistilanteessa virkamiehen asema Autorekisterikeskuksen osalta tulee huonommaksi kuin esimerkiksi Posti-Teessä tai muissa liikelaitoksissa. Mikä tässä on tyypillistä Ahon hallitukselle, on se, että tästä asiasta on päätetty kuuntelematta ammattiliittoja. Se on vain lyöty pöytään, ja mitään neuvotteluja ei käyty. Tämä on hallituksen asenne ollut yleisestikin ay-liikkeen suuntaan, ja se on ollut myös tässä tapauksessa juuri näin. Lappu pöytään: ota tai jätä. Ja jos ette ota, se pannaan teille kuitenkin pakolla sitten otettavaksi. Näin hallitus on toiminut Autorekisterikeskuksen työntekijöiden suuntaan, ammattiliittojen, sopijapuolen suuntaan.

On siis monta perustetta, kun ehdotan, herra puhemies, että tämä lakiehdotus hylätään.

Ed. M a t t i l a (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ed. Tennilä toi esille puheenvuorossaan sen, että asiasta ei olisi käyty neuvotteluja. Haluaisin tähän kuitenkin todeta, että kun olin toissa lauantaina koko maata käsittävässä Autorekisterikeskuksen henkilöstön yhteisessä kokouksessa, siellä oli täysin yksimielinen kanta siitä, että Autorekisterikeskus muutetaan liikelaitokseksi. Siellä mukanaolleet toivat myös näkemyksensä esiin, että se on henkilöstön kanta. Minä olen saanut sen kuvan, että jotta tällainen käsitys muodostuisi, täytyy olla myös pitävät neuvottelut takana.

Ed. R a j a m ä k i (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ed. Mattila kuitenkin unohtaa, että katsastustoimiston henkilöstö on huomautanut myös siitä, että autokatsastustoiminta on pelkkää liikenneturvallisuustyötä, ei bisnestä. Meillä on katsastusalueet ja erikoisvalmisteiset asemat, joilla työ voidaan vaatimukset täyttävänä tehdä. Ja jos kilpailu sallitaan vapaana, se tulee heikentämään liikenneturvallisuutta ja myös katsastusten hinnat tulevat nousemaan.

Nyt tulee hyvin tärkeäksi se, mitä ministeriön nimeämä työryhmä tulee esittämään liikelaitoksen kilpailuttamisesityksessään, jota parhaillaan

valmistellaan. Siinä tulisi nyt erityisesti varmistaa, että liikenneturvallisuus ei jää kaupallisuuden varjoon. Tältä osin olisi myös tullut ottaa huomioon, että kilpailuttamisessa sallittaisiin riittävän pitkä ylimenokausi, koska asemien erikoisrakentamisen aiheuttamat suuret pääomakulut heikentävät nykyisten katsastustoimistojen kilpailuasemaa tässä tilanteessa. Kilpailu toisaalta tulisi myös sallia vain sillä edellytyksellä, että kapasiteetti nykyisillä asemilla ei riittäisi. Näin säilyisivät jo olemassa olevat työpaikat.

Kilpailijoilta tulisi myös vaatia samat edellytykset kaikkien katsastukseen liittyvien tehtävien suorittamiseen kuin jo olemassa olevilla asemilla on. Näihin asioihin ei tässä yhteydessä ole kiinnitetty huomiota eikä myöskään katsastushenkilöstön tältä pohjalta liikenneturvallisuutta korostavia näkökohtia ole kyllä otettu huomioon.

Ed. Laurila merkitään läsnä olevaksi.

Ed. T e n n i l ä (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Tähän liikelaitosuudistukseen liittyy, vastaan ed. Mattilalle, juuri se puoli, että tässä on sivuutettu ensinnäkin työntekijäjärjestöt, kun virkasuhteen lakkauttamisen yhteydessä saatavista eduista on kysymys. Siinä ei ole otettu huomioon niitä ehdotuksia, joita Autorekisterikeskuksen työntekijöillä on ollut, minkä vuoksi tämä oli kovaa vääntöä valiokunnassa. Olihan silloin lakot viime keväänä, niin kuin ehkä muistatte, joten ei se yksimielisyys niin suurta ole ollut kuin annetaan nyt ymmärtää.

Mitä seuraa siitä, kun tulevat yksityiset mukaan katsastustoimintaan? Siinä ovat nämä liikenneturvanäkökulmat, ja sitten on myös kermankuorintapeikko tässä selvästi läsnä. Koko maa ei tule olemaan tasaisesti hoidettu. Alueellisesti katsastuskonttoreita varmasti on paljonkin ja tiheässäkin siellä, missä on paljon autoja eli paljon väkeä. Mutta miten käy nyt harvaanasuttujen seutujen, syrjäseutujen, kun se on pelkkää bisnestä? Kyllä minä arvaan, että sieltä viedään auto katsastettavaksi aika kauas sitten, kun tälle linjalle lähdetään, jos lähdetään.

Ed. S a a r i (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Tennilä puheenvuoroissaan on antanut ymmärtää, että muutoksen yhteydessä Autorekisterikeskuksen työntekijöitten, viranhaltijojen, asema heikkenisi. Näin asia ei kui-

tenkaan ole, vaan tämän lain mukaan heidän etunsa, heidän erottamisturvansa, oikeutensa saada erorahaa ja toistuvaiskorvausta pysyvät täsmälleen samana kuin on ollut tähänkin saakka, kun he ovat olleet valtion virkamiehiä.

Tässä tilanteessa, jolloin joudutaan kokonaan uudelleen harkitsemaan koko suomalaista eläkejärjestelmää ja rahan riittävyttä siihen, tuntuisi aika erikoiselta, että tällaiselle henkilökuntajoukolle muutoksen yhteydessä annettaisiin lisätuja ja verrattuna siihen, mitä heillä on ollut valtion virkamiehinä.

Ed. **Tennilä** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ehkä valiokunnan puheenjohtajallekin tämä on jo kaukainen asia. Tosiasia on kuitenkin, että Autorekisterikeskuksen työntekijöiden osalta lakkauttamistilanteessa edut ovat huonommat tämän esityksen mukaan kuin muissa valtion liikelaitoksissa, ja tähän on tietysti se, mistä kenkä puristaa.

Ed. **Aittoniemi**: Herra puhemies! Tämä liikelaitostaminen on mennyt vähän liian pitkälle eli heiluri heilahtanut toiseen laitaan. Meillä liikelaitostetaan pian poliisit ja synnytyslaitoksetkin tässä maassa.

Suomessa on ehkä liian taajassa tällä hetkellä katsastustarpeeseen nähden katsastusasemia, ja tällä tavalla se on meillä ehkä ongelma, mutta tällä systeemeillä sitä ei kyllä paranneta. Suurimpana ongelmana näen tässä sen, että periaatteessa kaikenlaiset nurkkakorjaamot tulevaisuudessa kilpailuttamisen ja yksityistämisen aikoihin saavat katsastusoikeudet eli nämä nurkkakorjaamot katsastavat autoja samanlaisille nurkka-kauppiaille sellaisessa kunnossa, kuin he antavat niiden tulla ulos. Kilpailu varmasti pyörii tulevaisuudessa tällä puolella, mikä korjaamo halvemmalla ja varmasti huonoimmassa kunnossa hyväksyy auton autoliikkeelle, niin että se saadaan katsastettuna myydä ja sanotaan, että on kesäkuun leima ja sillä tavalla. Tähänhän tämä johtaa. Eihän autokatsastustointia, jossa kysymys on myös liikenneturvallisuudesta, niin kuin täällä on puhuttu, voida antaa yksityisten haltuun, jolloin se luistaa tälle nurkkakorjaamoyhteisöille.

Herra puhemies! Tiedän, että vasemmistoliitossa kannatettaisiin omaa ehdotusta, mutta kun olen tässä nyt seisomassa kuvassa, niin minä ilmoitan, että kannatan ed. Tennilän tekemää ehdotusta.

Ed. **Myller**: Arvoisa puhemies! Sosialidemokraateilla ei kovin jyrkkää kielteistä kantaa itse Autorekisterikeskuksen liikelaitostamiseen ole, mutta se, mistä nimenomaan valiokuntavaiheessa kättä väännettiin, oli kysymys siitä, otaanko nyt ennakkopäätökset, mikä tulee olemaan valtion liikelaitosten virkamiesten asema mm. lakkautustilanteessa. Nyt on tilanne se, että työryhmä istuu parhaillaan, joka näitä asioita selvittää, ja olisi todella ennen aikaista lähteä yhden henkilöstöryhmän osalta jo tekemään ennakkopäätös asiasta, josta ollaan vasta etsimässä yhteisymmärrystä. Tähän kohtaan liittyi nimenomaan sosialidemokraattien vastalause, ja koska emme ole tuota vastalauseita saaneet läpi täällä salissa aikaisemmissa käsittelyissä, olemme myös koko lakiesityksen hylkäämisen kannalla.

Ed. **Pasio**: Herra puhemies! Yhdyn myös siihen joukkoon, joka pitää esitystä arveluttavana vähän samoin perustein kuin ed. Tennilä esitti. Kiinnitän huomiota siihen, että me siirrymme nyt käytäntöön, jossa autokatsastustoiminta ei olekaan siinä mielessä viranomaistoimintaa — eikä kai missään muussakaan mielessä — että sitä voitaisiin virkavastuulla toimittaa.

Ed. **Aittoniemi** puhui siitä, että syntyy sen tyyppisiä liiketoiminnallisia kytkentöjä, että ne ihan puhtaasti liiketaloudellisista ns. bisnessyistä saattavat hyvinkin johtaa ketjuuntumiin, joiden tavoitteena ei ole liikenneturvallisuuksien edistäminen, niin kuin katsastustoiminnan tavoitteena tulee olla, vaan nimenomaan voiton edistäminen, liiketoiminnan edistäminen hyvinkin lyhyellä tähtäyksellä. Tämä on erittäin arveluttava lähtökohta, ja minusta tässä suhteessa eduskunnan tulisi osoittaa mitä suurinta harkintaa siihen suuntaan, että liikenneturvallisuus olisi kuitenkin lähtökohtana eikä se, että kaikella saadaan tehdä bisnestä tässä maassa. Me vain odotamme kauhunsekaisella epäilyllä, mikä tulee seuravaksi.

Ed. **O. Rehn** merkitään läsnä olevaksi.

Ed. **Vistbacka**: Herra puhemies! Tämä lakiesitys mielestäni on aika arveluttava lähinnä sen johdosta, että täällä puhutaan nimenomaan ensimmäisestä askeleesta ja ei kiinnitetä huomiota lakiesityksen perusteluissa lainkaan liikenneturvallisuuksien edistämiseen. Juuri samalla tavoin kuin Posti-

Telestä annetussa laissa täällä todetaan nimenomaan niistä erityistehtävistä, jotka mahdollisesti tuottavat tappiota. Käytäntö on osoittanut, että vaikka sellaisia tehtäviä mahdollisesti määrätään tai ainakin kansalaiset niitä odottavat, niin eduskunnan enemmistö ei suostu siihen. Sen johdosta varmasti myös Autorekisterikeskuksen osalta tulee käymään samalla tavoin: Vaikka Autorekisterikeskus suorittaa sellaisia tehtäviä, jotka eivät ole kannattavia, niin siitä huolimatta sinne ei osoiteta budjettivaroin mitään rahojä.

Tämä tekee myös erittäin ongelmalliseksi liikenneturvallisuuskysymykset, mikäli autorekisterikeskustoiminta annetaan yksityisille. Minun mielestäni tämä toiminta on juuri sen luontoista viranomaistoimintaa, jota ei pitäisi yksityistää.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Keskustelussa on ed. Tennilä ed. Aittoniemen kannattamana ehdottanut, että lakiehdotus hylättäisiin.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy lakiehdotuksen, äänestää "jaa"; jos "ei" voittaa, on lakiehdotus hylätty.

P u h e m i e s : Ilmoitan, että pöytäkirjaan merkitään, miten kukin edustaja on äänestänyt.

"Jaa" äänestävät seuraavat edustajat:

Aho E., Ala-Harja, Ala-Nissilä, Alaranta, Anttila S-L., Anttila U., Antvuori, Aula, Biaudet, Björkenheim, Dromberg, Enestam, Hassi, Hautala, Heikkinen, Hiltunen, Häkämiel, Isohookana-Asunmaa, Jansson, Jokiniemi, Jouppila, Jääskeläinen, Jäätteenmäki, Kaarilahti, Kallis, Kankaanniemi, Karhunen, Kauppinen, Kempainen, Koistinen, Komi, Korkea-osa, Korva, Koski, Kuittinen, Kääriäinen, Laakkonen, Lahtinen, Laivoranta, Lamminen, Laukkanen M., Laukkanen V., Laurila, Lehtinen, Lehtosaari, Leppänen J., Liikkanen, Lindqvist, Linnainmaa, Louvo, Luukkainen, Malm, Markkula, Mattila, Moilanen, Nikula, Nordman, Norrback, Ollila, Pekkarinen, Peltari, Perho-Santala, Pesälä, Pietikäinen M., Pokka, Puhakka, Pura, Rauramo, Renko, Renlund, Rossi, Ryyänen, Rätty, Röntynen, Saari, Saario, Savela, Seivästö, Suhola, Takala, Tiuri, Toivonen, Tu-

runen, Ukkola, Uosukainen, Vanhanen, Vihriälä, Viinanen, Viljanen, Virrankoski, Vuorensola, Väistö, Westerlund ja Zyskovicz.

"Ei" äänestävät seuraavat edustajat:

Aho R., Aittoniemi, Andersson, Apukka, Backman, von Bell, Gustafsson, Hacklin, Halonen, Helle, Hurskainen, Hämäläinen, Iivari, Jurva, Kautto, Korhonen, Koskinen, Laakso, Laaksonen, Lahikainen, Lahti-Nuutila, Laine, Laitinen, Louekoski, Luhtanen, Mutttilainen, Myller, Mäkelä, Mäkipää, Nyby, Ojala A., Ojala O., Paakkinen, Paasio, Polvi, Polvinen, Pullainen, Rajamäki, Ranta, Riihijärvi, Rimmi, Roos J., Rönnholm, Seppänen, Skinnari, Stenius-Kaukonen, Suhonen, Tennilä, Tykkyläinen, Törnqvist, Viljamaa, Vistbacka, Vuoristo, Vähäkangas, Vähänäkki ja Wahlström.

"Tyhjää" äänestää ed. Saapunki.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Alho, Astala, Donner, Haavisto, Huuhtanen, Jaakonsaari, Juhantalo, Järvilahti, Kalli, Kalliomäki, Kanerva, Kasurinen, Kekkonen, Kohijoki, Kuuskoski, Lax, Leppänen P., Lindroos, Lipponen, Luttinen, Metsämäki, Miettinen, Morri, Mäki-Hakola, Mölsä, Niinistö, Näsi, Paloheimo, Pietikäinen S., Puisto, Pykäläinen, Rask, Rehn E., Rehn O., Rinne, Roos T., Rusanen, Saastamoinen, Salolainen, Sasi, Savolainen, Särkijärvi, Taina, Tuomioja, Urpilainen, Varpasuo, Vehkaoja ja Väyrynen.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 94 jaa- ja 56 ei-ääntä, 1 tyhjää; poissa 48. (Koneään. 3)

Eduskunta on hyväksynyt lakiehdotuksen.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

7) Ehdotus laiksi mielenterveyslain 8 §:n muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 92
Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan mietintö n:o 23

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

8) Ehdotus Pohjoismaiden Investointipankin Baltian maiden yrityksille myönnettävien luottojen valtioneuvostokautuksista

Ainoa käsittely

Hallituksen esitys n:o 89

Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 14

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 14.

Keskustelua ei synny.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

9) Ehdotus laiksi EFTA-valtioiden ja Tšekin ja Slovakian liittotasavallan välillä tehdyn sopimuksen sekä siihen liittyvän Suomen tasavallan ja Tšekin ja Slovakian liittotasavallan välillä tehdyn maataloustuotteiden kauppaa koskevan pöytäkirjan eräiden määräysten hyväksymisestä

Toinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 88

Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 10

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 10. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 1—3 §, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

10) Ehdotus laiksi ulkomaalaisten vapaaehtoisten rintamasotilaiden kuntoutuksesta ja rintamara-hasta

Toinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 127

Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan mietintö n:o 24

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan mietintö n:o 24. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 1—8 §, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

11) Ehdotus laiksi etuostolain muuttamisesta

Toinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 121

Ympäristövaliokunnan mietintö n:o 7

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on ympäristövaliokunnan mietintö n:o 7. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. A i t t o n i e m i : Puhemies! Tämä etuosto-oikeuslain muutos koskee eräiltä kohdin pääkaupunkiseudun kuntia. Osin muutokset ovat ihan hyviä, mutta minä en ymmärrä sitä, että poistetaan tarkoitus-määre pääkaupunkiseudun kuntien etuosto-oikeudesta. Toisin sanoen käytäessään etuosto-oikeutta kunnan ei tarvitse näyttää, että se tarvitsee maa-alueen tiettyyn käyttöön.

Tässä tietysti nähdään taas piruja taivaanrannalla ehkä tarpeettomasti. Huomautan kuitenkin, että Satakunnassa on ollut eräitä esimerkkejä sellaisesta, että kunta on käyttänyt etuosto-oikeuttaan keskinäisten liikeperiaatteiden mukaisesti. Eli kunta voi käyttää etuosto-oikeuttaan ja ostaa maa-alueen jonkun henkilön pyynnöstä ja sen jälkeen vapaasti myydä maa-alueen tietenkin tulevaisuudessa sille, joka tämän toiminnan on käynnistänyt. On hyvin vaarallista, että tämä

määre poistetaan laista, siis se, että joudutaan näyttämään tarkoituksensa ja käyttö, koska sitä voidaan käyttää silloin poliittisessa elämässä tietynlaisten kauppajen perustana sillä tavalla, että maa-alueita pienen mutkan kautta ohjataan sellaista maata tarvitsevalle ja saadaan näin ollen hinta määritettyä tälle henkilölle sopivan alhaiseksi.

Tämä on toisessa käsittelyssä, ja täytyy miettiä sitä, että kolmannessa käsittelyssä ehkä esitämme tämän lakiehdotuksen hylkäämistä siitä huolimatta, niin kuin sanottu, että siinä on erittäin pieniä osia esimerkiksi lainhuudatuksen kohdalla, jotka ovat kyllä perusteltuja.

Ed. K a u t t o : Arvoisa puhemies! Totean ed. Aittoniemelle, että ilmeisesti hänellä on kovin erilainen käsitys kuntien toiminnasta ja poliittisesta päätöksenteosta kuin kaikilla meillä muillakin. Tämän asian yhteydessä käytiin valiokunnassa erittäin laaja kuuleminen ja erittäin yksimielisesti nimenomaan kaikki pääkaupunkiseudun kunnat katsoivat, että tämä uudistus on tehtävä ja siinä mielessä suositeltava eteenpäin meneväksi.

Ed. A i t t o n i e m i : Herra puhemies! Ihan lyhyesti ed. Kautolle: Minulla on pitkäaikainen kokemus poliittisesta päätöksenteosta nimenomaan siltä mustalta puolelta, jossa tehdään kaikenlaisia poliittisia ja taloudellisia päätöksiä, jotta saadaan jonkun taskut täyttymään. Siihen minulla tuskin on keltään tässä salissa edes saatavissa opetusta, paitsi niiltä, jotka ovat olleet kunnalliselämässä mahdollisesti tuossa mustassa päätöksenteossa mukana. He tietysti tuntevat asian vielä paremmin kuin minä, mutta minäkin riittävästi tietääkseni, edustaja, tämän asian. Tähän on turhaa kirvestä iskeä.

Ed. K a u t t o : Arvoisa puhemies! On erittäin hyvä, että ed. Aittoniemi itse toteaa, että hän ja hänen edustamansa puolue nimenomaan tuntevat mustan puolen kaupanteosta. Mutta mielestäni onneksi ei vielä ole niin suurta määräysvaltaa missään kunnassa kyseisellä puolueella, että asiaan täytyisi vakavasti suhtautua.

Ed. S e p p ä n e n : Herra puhemies! Haluan huomauttaa ed. Aittoniemelle, että kyllä hän voi tiedellä erilaisia asioita, mutta eipä ole saanut ketään kiinni rysän päältä.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 1, 19 ja 21 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

12) Ehdotus laiksi Viron kanssa kauppaa ja taloudellista yhteistyötä koskevista väliaikaisista järjestelyistä tehdyn pöytäkirjan eräiden määräysten hyväksymisestä

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 45
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 11

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 11.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

13) Ehdotus laiksi Viron kanssa sijoitusten edistämistä ja suojelusta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 46
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 12

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 12.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

14) Ehdotus laiksi Latvian kanssa sijoitusten edistämistä ja suojelusta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 47
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 13

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 13.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

Pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

19) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 43 (HE 190)

---

ensi perjantain täysistuntoon:

15) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 10 (HE 129)

P u h e m i e s : Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään kello 14.45.

---

16) Lakivaliokunnan mietintö n:o 6 (HE 101)

17) Talousvaliokunnan mietintö n:o 29 (A 9)

Täysistunto lopetetaan kello 14.37.

seuraavaan täysistuntoon:

Pöytäkirjan vakuudeksi:

18) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 42 (HE 188)

Seppo Tiitinen
